

N:o 23.

Ank. till Riksd. kansli den 28 maj 1887, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition i fråga om egande- och dispositionsrätten till sådant under bruk skatteköpt hemman, till hvilket bruksegaren från åbon inköpt åborätten.

(I. A.)

Då genom kongl. kungörelsen den 24 maj 1878 angående öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman tillfälle bereddes till sammanförande i en hand af åbo- och skatterätt till dylikt hemman, i det rättighet medgafs, å ena sidan, för åbo att öfverlåta sin åborätt till vederbörande bruksegare och, å den andra, för bruksegaren att afhända sig skatterätten till åbon, förordnades tillika, att i det senare fallet, eller när åbo förvärfvat skattemannarätten, han skulle dervid bibehållas äfven om bruket sedermera nedlades, medan för det förra fallet någon ändring icke skedde i den enligt kongl. förbudet mot flyttning af smides- och hammarskatt af den 11 december 1766 stadgade påföljd af skattemannarättens förlust vid brukets nedläggande.

Ehuru således stadgandet om hemmanets oskiljaktighet från bruket qvarstår orubbadt, när bruksegaren, med bibehållande af skatterätten, inköper åborätten, kan detta stadgande likväl af den bruksegare, som önskar förvärfva full egande- och dispositionsrätt till hemmanet, med lätthet kringgåas derigenom, att han, i stället att af åbon tillhandla sig åborätten, öfverlåter skatterätten på åbon och derefter af denne inköper hemmanet med såväl åbo- som skatterätt. Vid detta förhållande och

då bruksegaren, när åborätten blifvit af honom inköpt, måste anses hafva inträdt i den förra åbons alla rättigheter, samt det alltså syntes lämpligt att bruksegaren för dylikt fall öfver hemmanet tillerkändes lika fullständig egande- och dispositionsrätt, som skulle hafva tillkommit åbon, derest denne af bruksegaren inköpt skatterätten; anhöll Riksdagen i en den 12 maj 1886 aflåten skrifvelse, att Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida icke en förändring i nu antydt syfte borde vidtagas i gällande bestämmelser rörande bruksegares egande- och dispositionsrätt till sådana under bruk skatteköpta hemman, till hvilka bruksegaren från åbon inköpt åborätten, samt derefter till Riksdagen göra den framställning, som kunde finnas erforderlig.

Sedan Kongl. Maj:ts och rikets kammar- och kommerskollegier, i anledning af Riksdagens berörda framställning, den 14 december 1886 afgifvit infordradt gemensamt utlåtande, har, i enlighet med hvad kollegierna tillstyrkt, Kongl. Maj:t i en till Riksdagen den 22 nästlidne april afgifven, till statsutskottets förberedande handläggning öfverlemnad proposition (n:o 24) föreslagit Riksdagen att för sin del medgifva, att, beträffande egande- och dispositionsrätten till sådana under bruk skatteköpta hemman, till hvilka bruksegaren från åbon inköpt åborätten, bruksegaren skall vid skattemannarätten bibehållas äfven i det fall, att bruket nedlägges.

Med hänvisande till den utredning i detta ämne, som finnes intagen i statsutskottets vid nästlidet års riksdag afgifna utlåtande (n:o 49), får utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts omförmälda framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 maj 1887.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
